

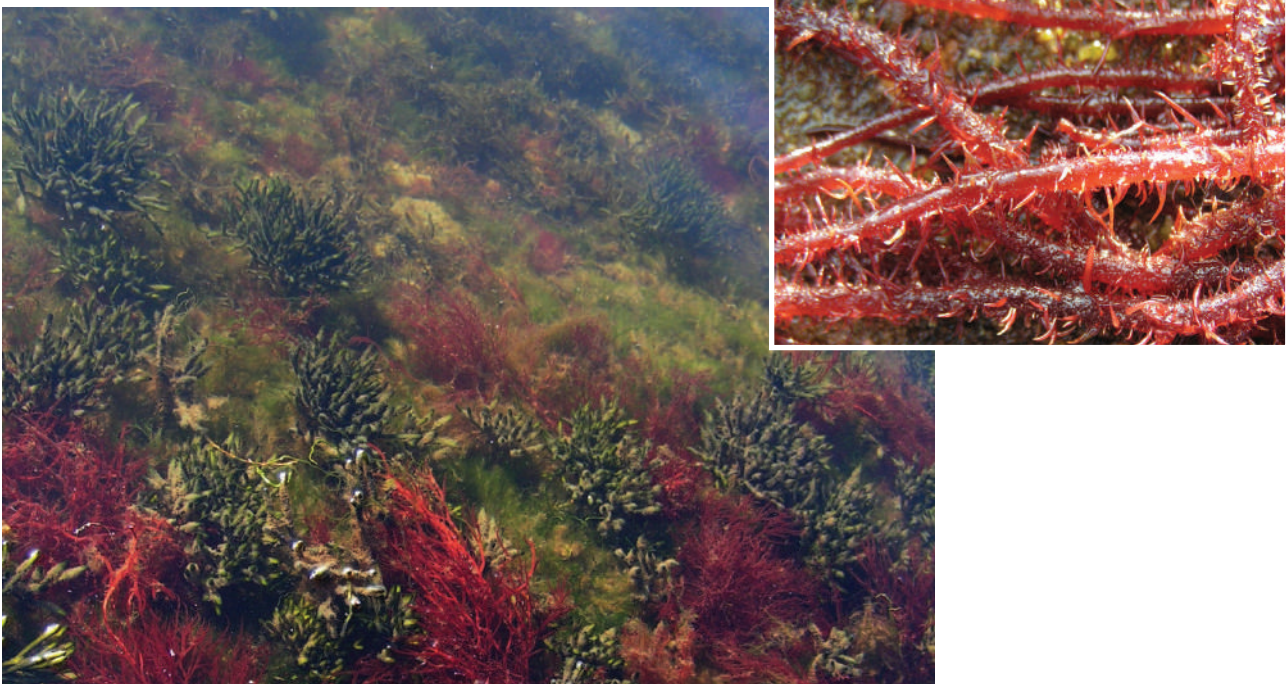
Exotische wieren inventariseren: begin met stijf priemwier

Adriaan Gmelig Meyling & Luna van der Loos, Stichting ANEMOON

Op 4 maart 2021 verscheen de Veldgids Zeewieren (van der Loos *et al.*, 2021). Deze gids, die is uitgegeven door de KNNV in nauwe samenwerking met Stichting ANEMOON, behandelt in totaal meer dan 130 in Nederland voorkomende soorten wieren. Het betreft de wieren die je met het blote oog of met een veldloep op naam kunt brengen. Soorten die alleen met microscopische kenmerken of alleen met DNA-analyses gedetermineerd kunnen worden, zijn buiten beschouwing gelaten. Tot deze 130 soorten behoren ook 17 exoten die door de mens – merendeels onbedoeld – zijn ingevoerd in Europese mariene en brakke wateren. Een overzicht van de exotische wieren en Europese wiersoorten die pas in de afgelopen decennia in Nederlandse zoute en brakke wateren zijn aangetroffen, is te vinden op de website van Stichting ANEMOON. Zie ook het op 2 mei verschenen NatureToday-bericht over dit onderwerp.

Stijf priemwier

Een van de exotische wiersoorten is stijf priemwier (*Agardhiella subulata*). Deze soort is afkomstig uit de Grote Oceaan en werd in 1998 voor het eerst in onze kustwateren aangetroffen. Sindsdien is dit wier in zowel de Oosterschelde als het Grevelingenmeer zeer algemeen geworden. Het groeit op stenen en schelpen in het getijdengebied en ook dieper in het sublitoraal. Het is ook te vinden in wateren zonder getij.

Stijf priemwier tussen het groen viltwier (*Codium fragile*) in het Havenkanaal van Goes.

Detail: Stijf priemwier waarbij de priemvormige uitsteeksels goed te zien zijn. (Foto's: Mart Karremans)

De kleur is opvallend helderrood en het wier voelt vlezig en stevig aan. Vaak zijn (korte) priemvormige uitlopers aanwezig. Er is een kleine hechtschijf, waaruit cilindrische assen groeien die herhaaldelijk vertakt zijn. Deze assen zijn maximaal 5 mm in doorsnede en worden zowel aan de top als aan de basis smaller. In doorsnede is te zien dat het centrum van de assen bestaat uit een weefsel van dunne filamenten met daaromheen een schors (cortex) van veelhoekige, afgeronde cellen.

*Stijf priemwier in de getijdenzone van de Oosterschelde bij Kattendijke. De struikvormige structuur blijft ook boven water intact.
(Foto: Mart Karremans)*

Stijf priemwier is te verwarren met meerdere andere roodwieren. Die soorten hebben echter veel slankere assen. In tegenstelling tot deze andere roodwieren – en zoals de Nederlandse naam al zegt – is het wier opvallend stijf, hetgeen met name duidelijk opvalt als de planten bij laag water droogliggen in het intergetijdengebied. De planten behouden hun struikvormige structuur dan grotendeels en zakken niet volledig in elkaar.

Wier-waarnemingen zijn zeer welkom!

We weten dat stijf priemwier en andere exotische wierensoorten algemeen zijn geworden. Maar het aantal waarnemingen dat wordt doorgegeven van deze en andere (exotische) wiersoorten is nog zeer gering. Er is geen goed beeld van de verspreiding en de trend. Tot voor kort kon dat deels verklaard worden door het ontbreken van een veldgids met duidelijke veldkenmerken. Inmiddels is dat geen argument meer. Iedereen kan zeewieren leren herkennen en waarnemingen doorgeven. Dat kan via verspreidingsatlas.nl en waarneming.nl. Mocht je interesse (op den duur) ook uitgaan naar andere organismen uit de getijdenzone, dan nodigen we je uit mee te doen met het LIMP (Litoraal Inventarisatie en Monitoring Project).

Om veel zeeorganismen levend te zien, hoeft je lang niet altijd te duiken. De getijdenzone is immers uitermate rijk en tijdens laagwater kun je veel prachtige dieren en wieren zien en heel bijzondere ontdekkingen doen, waaronder steeds meer exotische wieren. Voor wie wil beginnen met het inventariseren van (exotische) zeewieren is stijf priemwier zeker een aanrader.

Heb je interesse in het LIMP en/of het inventariseren van zeewieren, stuur dan een mailtje naar anemoon@cistron.nl.

Verder lezen

Loos, L. van der, M. Karremans & F. Perk, 2021. Veldgids Zeewieren. KNNV Uitgeverij. 302 pp.

Bekende verspreiding van stijf priemwier: <https://www.verspreidingsatlas.nl/S145677>

Overzicht van exotische wieren: <https://www.anemoon.org/projecten/exoten/marien-en-brakwater/soortenlijst-wieren>

Overzicht van wiersoorten die van nature voorkomen in Europa, maar zich pas na 1997 hebben gevestigd in Nederland:

<https://www.anemoon.org/projecten/exoten/nieuwe-wierensoorten-uit-europa>

Steeds meer zeewiersoorten in Nederland, 2 mei 2021. Natuurbericht Nature Today.

<https://www.naturetoday.com/nl/nl/nature-reports/message/?msg=27633>